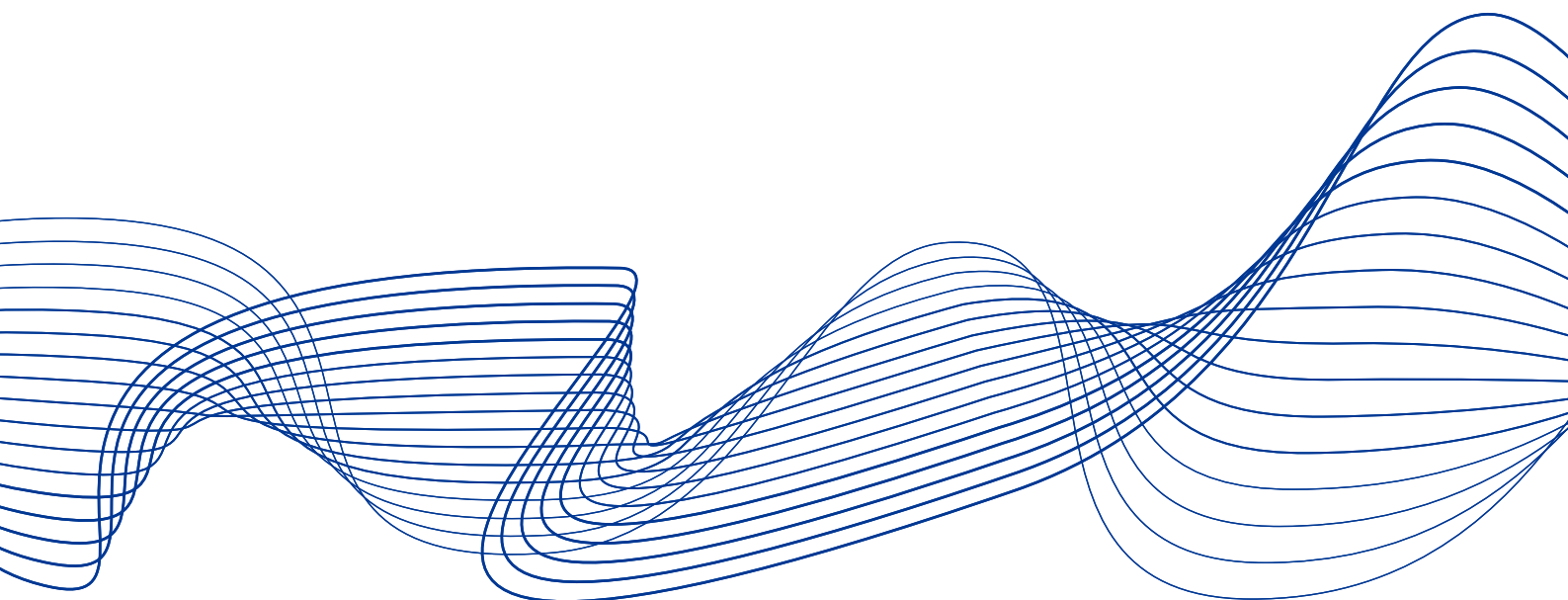

Éves jelentés

2020

ERKT

Európai Rendszerkockázati Testület

Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszere

Tartalomjegyzék

Előszó	2
Vezetői összefoglaló	4
Impresszum	8

Előszó

Örömmel mutatom be az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) tizedik Éves jelentését, amely a 2020. április 1. és 2021. március 31. közötti időszakról számol be. Az Éves jelentés fontos eleme a testület tájékoztatási rendszerének, amely biztosítja az Európai Unió (EU) többi jogszabályalkotója és az európai nyilvánosság előtt az átláthatóságot és a számonkérhetőséget.

A 2020-as évet a koronavírus-pandémia (COVID19) határozta meg, amely a halálos áldozatokon túl világszerte számos gazdaságot tépázott meg, és sokakat megfosztott a megélhetésétől. A pénzügyi rendszer a válság elején reziliensebb volt, mint a pénzügyi világválság előtt. A reálgazdasági veszteségek ugyanakkor egyre sérülékenyebbé tehetik a pénzügyi rendszert. Bármely sérülékeny pont ronthatja a pénzügyi szektor működését egy olyan időszakban, amikor életbevágóan fontos volt, hogy a likviditás eljusson a gazdaságba.

Ennek fényében az ERKT 2020 áprilisában és májusában válságüzemmódba kapcsolt, tagsága virtuális formában egyre gyakrabban értekezett. Ezt követően fenntartotta szakpolitikai irányultságát, és intézkedéseket hozott a világjárvány pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásainak megelőzése és enyhítése érdekében.

A következő témakörök álltak érdeklődésének homlokterében: i) a hitelgarancia-rendszerek és a reálgazdaságot védő egyéb fiskális intézkedések pénzügyi rendszerbeli vonatkozásai; ii) a piaci likviditáshiány, valamint ennek az alapkezelőket és a biztosítókat érintő következményei; iii) a kötvények prociklikus leminősítésének kihatása a piacokra és egyéb szereplőkre; iv) az osztalékfizetés, részvény-visszavásárlás és egyéb kifizetések rendszerszintű korlátozása; v) a fedezetkiegészítési felhívásokból eredő likviditási kockázatok.

Az éves jelentés részletesen ismerteti a hozott intézkedéseket, valamint az ERKT ezekhez kapcsolódó szakpolitikai munkáját. A bankszektor kiemelt figyelmet kapott, mivel a világjárvány gazdasági hatásaihoz kapcsolódó növekvő hitelkockázat csak idővel mutatkozik meg teljes egészében. Az ERKT munkája részeként tanulmányozza, hogy miként használhatók a tőkepufferek a teljes gazdasági ciklus során a bankok reálgazdasági hitelezésének biztosításához, valamint meghatározza, hogy miként lehet – mind a köz-, mind a lakossági szektorban – kapacitásokat kiépíteni a vállalati fizetésektelenség esetleges növekedésének kezelésére.

Mivel a világjárvány gazdasági és pénzügyi következményei továbbra is gyorsan formálódnak, az idei éves jelentés – kivételesen – 2021 júniusáig ismerteti az ERKT kockázatértékelését. A következő főbb kockázatokat állapították meg: i) a lakossági szektorban a súlyos globális recesszióból eredő fizetésektelenség potenciális növekedése; ii) a bankok, biztosítók és nyugdíjalapok számára kihívást jelentő makrogazdasági környezet; iii) a kockázatok éles átárázása és a piaci likviditáshiány megjelenése; iv) a kereskedelmi és lakóingatlan-piacokon megjelenő nagy árkorrekciók; v) az államfinanszírozási kockázat lehetséges ismételt felszínre kerülése. Az ERKT kockázati értékelése ezenkívül kiterjed a rendszerszintű kiberbiztonsági incidensekből származó

veszélyekre, a kritikus fontosságú pénzügyi infrastrukturális zavarokra, valamint az éghajlatváltozásból eredő és átállási kockázatokra, amelyek mind kritikus szerepet töltenek be a hosszabb távú pénzügyi stabilitás szempontjából.

Az ERKT az elmúlt évben a világválság előtt megkezdett munkáját is folytatta. A bankszektoron túlmutató makroprudenciális keret kialakítása érdekében reagált például az Európai Bizottságnak arra a konzultációjára, amelyet a biztosítási ágazatra vonatkozó prudenciális keret felülvizsgálatáról és az alternatív befektetési alapokra vonatkozó szabályok felülvizsgálatáról folytatott. Véleményezte továbbá az Európai Értékpapír-piaci Hatóságnak a központi elszámolás különböző szempontjairól szóló jelentéseit is.

A vizsgált időszakban több nagyra becsült munkatársunk is távozott a pozíciójából, és új munkatársakat neveztünk ki. Szeretnék köszönetet mondani Richard Portesnek, a tudományos tanácsadó bizottság (ASC) volt elnökének és alelnökének, valamint Thomas Schepensnek, az elemzési munkacsoport (AWG) korábbi társelnökének az ERKT munkájához való hozzájárulásukért.

Végezetül szeretettel köszöntöm Claudia Buchot, a Deutsche Bundesbank alelnökét mint a szakmai tanácsadó bizottság alelnökét, Steven Cecchetti-t mint az ASC alelnökét és Emmanuelle Assouant mint az AWG társelnökét.

Christine Lagarde
az ERKT elnöke

Vezetői összefoglaló

A 2020 áprilisának elejétől 2021 márciusának végéig tartó vizsgált időszakot a koronavírus- (COVID19) pandémia határozta meg. A pandémia rendkívüli gazdasági megrázkódtatást mért a világ és az EU gazdaságaira, és felerősítette a pénzügyi stabilitási kockázatokat.

A COVID19-pandémia kitörése után az uniós testületek, országos kormányzatok, központi bankok, felügyeleti és szanálási hatóságok példátlan intézkedéseket hoztak a gazdaság támogatására. Az ERKT igazgatótanácsa a következő öt súlyponti területet jelölte ki, amelyben intézkedéseket hozott: a garanciarendszerek és a reálgazdaságot védő egyéb fiskális intézkedések pénzügyi rendszerbeli vonatkozásai; a piaci likviditáshiány, valamint ennek az alapkezelőket és biztosítókat érintő hatásai; a kötvények nagyszabású prociklikus leminősítésének kihatása a piacokra és a pénzügyi rendszer egyéb szereplőire; az osztalékfizetés, részvény-visszavásárlás és egyéb kifizetések rendszerszintű korlátozása; továbbá a fedezetkiegészítési felhívásokból eredő likviditási kockázatok. 2020 folyamán az ERKT kiegészítette a válságra adott első válaszát annak vizsgálatával, hogy vannak-e esetleg olyan intézkedések, amelyek segíthetik a bankokat a gazdasági élénkülést finanszírozni. A munka a tökepufferek és a makroprudenciális eszköztár használatával és rendelkezésre állásával foglalkozott általánosabban, valamint a vállalati fizetésképtelenségi eljárások működésével, a bankok szanálási és helyreállítási keretrendszerének működésével, a nemteljesítő hitelek kezelésével, többek között a kockázatoknak a lakossági szektor egyéb olyan részeibe való átcsoportosításával, ahol jobban semlegesíthetők.

Az ERKT rendszeresen újraértékelte a Covid19-világjárvány nyomán a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatokat, ezért az e jelentésben ismertetett kockázátértékelés egészen 2021 júniusáig bezárólag tárgyalja a fejleményeket. Az észlelt kockázatok minősítése a következő: a reálgazdasági fizetésképtelenség EU-beli elterjedésének kockázata súlyos, rendszerszintű pénzügyi stabilitási kockázat (1. kockázat); a bankok, biztosítók és nyugdíjalapok kedvezőtlen makrogazdasági környezetéből eredő kockázat emelt szintű pénzügyi stabilitási kockázat (2. kockázat); az államfinanszírozási kockázat és államadósság-fenntarthatósági problémák kiújulásából eredő kockázat szintén emelt szintű (3. kockázat); a pénzügyi piacok instabilitásából és helyenként fellépő likviditáshiányából eredő kockázat szintén emelt szintű (4. kockázat). Az ERKT a fentiekén túl szintén emelt szintűnek tekinti az esetleges rendszerszintű kiberbiztonsági incidensekből származó működési kockázatot (5. kockázat), míg a monitorozást javasolja a döntő fontosságú pénzügyi infrastruktúrák pénzügyi jellegű zavaraihoz kapcsolódó rendszerkockázat (6. kockázat) és az éghajlatváltozáshoz kötődő kockázat (7. kockázat) esetében. A kockázatok – különösen a pénzügyi szektorban megfigyelhető összekapcsolódások – monitorozásának javítása érdekében az ERKT ajánlást adott ki a jogalany-azonosító használatáról.¹

Az ERKT hozzájárult a bankszektor rezilienciájának biztosításához, különösen a Covid19-válság várható hatásait tekintve. Az állami garanciarendszerek és egyéb fiskális intézkedések pénzügyi stabilitási vonatkozásainak értékelését felölelő súlyponti témakör keretében az ERKT levelet küldött a Gazdasági és Pénzügyminiszterek Tanácsának, amelyben ösztönözte az országos fiskális és

¹ [Az Európai Rendszerkockázati Testület 2020. szeptember 24-i ajánlása a jogalanyok azonosításáról](#) (ERKT/2020/12).

makroprudenciális hatóságok közötti együttműködést és információcserét², valamint egy későbbi ajánlást, amely az országszintű monitorozás bevezetésének minimumkövetelményeiről szól, és létrehozza az ERKT felé történő adatszolgáltatási keretet.³ Az említett monitorozás alapján az ERKT 2021 februárjában jelentést tett közzé a Covid19-pandémiával kapcsolatos támogató intézkedések pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásairól.⁴ A pénzügyi rendszer alkalmazkodóképességének fenntartását célzó másik kulcsfontosságú kezdeményezés az ERKT osztalékfizetések korlátozásáról szóló ajánlása.⁵ Az ajánlás a hitelintézetekre, valamint a befektetési vállalkozásokra, a (viszont)biztosítókra és a központi szerződő felekre egyaránt kiterjed, és 2020 decemberében módosított formában meghosszabbításra került.

Az ERKT folyamatosan szerepet vállalt az uniós bankszektorban a makroprudenciális politika összehangolásában. Ebben a vonatkozásban a tőkekövetelményekről szóló rendelet (CRR) 458. cikke alapján véleményeztünk egy belga makroprudenciális intézkedést, meghosszabbítva a lakóingatlanokkal szembeni kitétségek kockázati súlyaira vonatkozó szigorúbb intézkedés alkalmazási időszakát.⁶ Az ERKT továbbá egy francia makroprudenciális intézkedést is véleményezett a CRR 458. cikke alapján, meghosszabbítva a nagykockázat-vállalásokra vonatkozó szigorúbb követelmények alkalmazási időszakát a nagymértékben eladósodott nem pénzügyi vállalatok tekintetében. Egy másik véleménye egy szigorúbb svéd makroprudenciális intézkedésnek a CRR 458. cikkén alapuló kiterjesztésével foglalkozott, amely meghatározza a lakóingatlanokkal szembeni kitétségek kockázati súlyának alsó határát. Emellett ajánlást adott ki egy rendszerkockázati tőkepuffert meghatározó norvég makroprudenciális intézkedésről,⁷ valamint a következő intézkedések viszonzásáról: a CRR vagy a tőkekövetelmény-irányelv (CRD) alá nem tartozó nemzeti intézkedés Luxemburgban, valamint a fent említett rendszerkockázati tőkepuffer és a CRR 458. cikkében meghatározott, norvég lakóingatlan- és kereskedelmi ingatlan ágazatra vonatkozó intézkedések. Általánosabban, az ERKT nyomon követte az unióban elfogadott makroprudenciális intézkedéseket, és tagjai között elősegítette az ezekről szóló eszmecsereket.

A Covid19-világjárványra válaszul hozott intézkedések mellett az ERKT folytatta a bankszektoron túlmutató makroprudenciális eszköztár kifejlesztését is. Az Európai Értékpapír-piaci Hatóságnak (ESMA) nyújtott ERKT-információk a következő témakörökre terjednek ki: a központi elszámolás, a biztosítókra vonatkozó Szolvencia II. szabályok makroprudenciális vonatkozásainak továbbfejlesztési módjai, valamint az alternatív befektetésialap-kezelőkről szóló irányelv (AIFMD)

² [Levél az ECOFIN-Tanács tagjainak a reálgazdaság védelmének különféle vonatkozásairól.](#)

³ [Az Európai Rendszerkockázati Testület ajánlása az adósságokra vonatkozó moratóriumok és az állami garanciarendszerek, valamint a reálgazdaság védelme érdekében a Covid19-világjárványra válaszul hozott más adójellegű intézkedések pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásainak figyelemmel kíséréséről \(ERKT/2020/8\).](#)

⁴ [Az ERKT jelentése a reálgazdaság védelmét célzó Covid19-támogatási intézkedések pénzügyi stabilitási vonatkozásairól.](#)

⁵ [Az Európai Rendszerkockázati Testület 2020. május 27-i ajánlása a Covid19-világjárvány alatti osztalékfizetések korlátozásáról \(ERKT/2020/7\).](#)

⁶ [Az Európai Rendszerkockázati Testület 2021. február 18-i véleménye a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 458. cikkén alapuló szigorúbb nemzeti intézkedés alkalmazási időszakának meghosszabbításáról szóló belga értesítéséről \(ERKT/2021/1\).](#)

⁷ [Az Európai Rendszerkockázati Testület 2020. december 4-i ajánlása a rendszerkockázati tőkepufferrátának az \(EU\) 2013/36/EU irányelv 133. cikkével összhangban történő megállapítására irányuló szándékáról szóló norvég értesítésről \(ESRB/2020/14\) és a kíséző jelentés.](#)

továbbfejlesztésének módjai⁸. Ami a központi elszámolást illeti, az ERKT együttműködött az ESMA-val a nyugdíjrendszerekre vonatkozó központi elszámolási megoldások, az elszámolási kötelezettség tekintetében a kereskedés utáni kockázatcsökkentési szolgáltatások, valamint a kereskedési adattárak európai piaci infrastruktúra-rendelet (EMIR Refit) szerinti adatszolgáltatásra, adatminőségére, adathozzáférése és nyilvántartásba vételére vonatkozó standardok terén. Véleményezte az ESMA részére az Európai Unióban szolgáltató, harmadik országbeli központi szerződő felek besorolását és azt követő elismerését. A biztosítói szektor témakörében benyújtotta válaszáat a Szolvencia II. felülvizsgálatáról szóló európai bizottsági konzultációhoz. Ebben olyan makroprudenciális eszközökre vonatkozó javaslatok is szerepelnek, amelyek a tőkére, likviditásra és szektorközi, 2020. februárban közzétett jelentésben megfogalmazott aspektusokra vonatkoznak. Hangsúlyozta még, hogy továbbra is biztosítani kell, hogy a Szolvencia II. megfelelően kezelje a kockázatokat, valamint hogy az egész Európai Unióban fel kell állítani egy harmonizált helyreállítási és szanálási keretet. A befektetési alapokat illetően az ERKT benyújtotta válaszáat az ABAK-irányelv felülvizsgálatáról szóló európai bizottsági konzultációra. A válaszban figyelembe vette az adatszolgáltatási keret és a rendszerszintű kockázatok monitorozását szolgáló adatokhoz való hozzáférés megfelelőségét, a meglévő makroprudenciális szakpolitikai eszközök működőképességét a tételének igényét, valamint a befektetési alapok makroprudenciális szakpolitikai keretének folyamatban lévő fejlesztését.

Az ERKT az európai felügyeleti hatóságok stressztesztjeihez is benyújtott kedvezőtlen forgatókönyveket. Ami a bankszektorot illeti, az Európai Bankhatóság (EBH) 2021-re halasztotta a 2020-ra tervezett stressztesztet, amelyre az ERKT már 2020-ban biztosított kedvezőtlen makropénzügyi forgatókönyvet. Az ERKT a legújabb kockázatértékelésének tükrözése érdekében 2021 januárjában új forgatókönyvet adott be az EBH-nak. Ami a biztosítási ágazatot illeti, kedvezőtlen forgatókönyvet nyújtott be az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság 2021. évi uniós szintű biztosítási ágazati stressztesztjére vonatkozóan. A pénzügyi alapokat illetően pedig az összes kockázati tényezőre kiterjedő, újralibrált kockázattényező-csomagot biztosított az ESMA-nak azért, hogy a forgatókönyv súlyosabb legyen, mint a piacokon 2020 márciusa során bekövetkező bármely mozgás.

Az ERKT elszámoltathatósági és beszámolási kötelezettségeinek részeként a testület elnöke részt vett az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága előtti meghallgatásokon. Az elnök ezeken az alkalmakon első kézből tájékoztatta az európai parlamenti képviselőket az ERKT által bevezetett szakpolitikai kezdeményezések mögötti indokokról. Ez magában foglalta az ERKT által a Covid19-világjárványra válaszul hozott intézkedéseket.

Az előző évekhez hasonlóan az ERKT ismét számos rendezvény szervezésével vonta be a különféle érdekcsoportokat a makroprudenciális politikáról szóló vitába. Tekintettel a Covid19-pandémiára, ezekre a rendezvényekre, valamint az ERKT rendszeres üléseire virtuálisan, videokonferencia-technológia felhasználásával került sor. Megbízatusunk részeként megtartottuk éves értekezletünket az Európai Könyvvizsgálat-felügyeleti Szervek Bizottságával és az uniós székhelyű globális rendszerszempontról fontos bankok és biztosítók (G-SIFI) jog szerinti

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/61/EU irányelve (2011. június 8.) az alternatív befektetési alap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról (HL 174, 2011.7.1, 1. o.).

könyvvizsgálóival. Az értekezlet, amelynek célja, hogy tájékoztassa az ERKT-t az ágazati fejleményekről vagy a G-SIFI-knél bekövetkezett bármely jelentős fejleményről, a Covid19-világjárvány bankokra és biztosítókra gyakorolt azonnali és hosszú távú hatásait helyezte a középpontjába, valamint azt, hogy a világjárvány hogyan érintheti a könyvvizsgálati munkát, és hogy a könyvvizsgálók milyen szerepet tölthetnek be a számviteli csalások megelőzésében. A Covid19-világjárványra tekintettel az ERKT nem tartotta meg éves konferenciáját.

Impresszum

© **Európai Rendszerkockázati Testület, 2021.**

Postacím 60640 Frankfurt am Main, Németország
Telefonszám +49 69 1344 0
Honlap www.esrb.europa.eu

Minden jog fenntartva. A kiadvány sokszorosítása oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével engedélyezett.

A jelentésben szereplő adatgyűjtés lezárásának időpontja: 2021. március 31.

A konkrét szakkifejezések megtalálhatók az [ERKT fogalomtárban](#) (angol).

ISSN 1977-5202 (pdf)
ISBN 978-92-9472-222-5 (pdf)
DOI 10.2849/61801 (pdf)
EU-katalógusszám DT-AB-21-001-HU-N (pdf)